

ábhair

Tóraíocht ábhar

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh ar an mbrat urláir trí do mhéar a dhíriú ar rudaí laethúla sa seomra ranga agus fiafraí cad as a bhfuil gach ceann acu déanta. Daingnigh an focal ábhar le trí rud fíor (peann luaidhe adhmaid, clúdach plaisteach, crúca miotail) agus fág banc focal ina bhfuil sé fhocal ar an gclár. Ansin téann na grúpaí ar thóir ábhar i limistéir sheasta sa seomra ranga, ag díriú méar orthu agus á n-ainmniú os ard. Cuirtear na rudaí is fearr leo ar thráidire comhroinnte (nó déantar sceitse tapa díobh ar pháipéar garbh mura féidir iad a bhogadh). Breacann na daltaí síos trí ábhar, mar aon le rud atá déanta as gach ceann acu, sa Dialann Imscrúdaithe sula ndéantar comhroinnt ghearr ag an tráidire.

Cuspóirí foghlama

- Na hábhair choitianta atá i rudaí laethúla an tseomra ranga a ainmniú
- Ar a laghad trí ábhar a mheaitseáil le rud atá déanta as gach ceann acu

Roimh an gclog – ullmhúchán

Priontáil leathanach amháin den Dialann Imscrúdaithe do gach dalta. Scríobh na sé fhocal do na hábhair i litreacha móra ar an gclár mar bhanc focal don rang. Cuir tráidire comhroinnte folamh amháin chun tosaigh agus páipéar garbh lena ais. Marcáil limistéir shimplí atá i do radharc (in aice leis na deasca, na leabhair ar an mbrat urláir, crochadáin na gcótaí) agus ná ceadaiigh ach féachaint ar ghloine.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	seomra ranga	leathanach A4 bán fillte i dtrí shraith don ábhar, don rud agus don phictiúr
lipéid ghreamaitheacha nó nótaí greamaitheacha do bhanc focal an ranga ar an gclár	6	rang	seomra ranga	scríobh na sé fhocal díreach ar an gclár i litreacha móra
tráidire bailiúcháin chun na rudaí is fearr leis na grúpaí a roinnt	1	rang	seomra ranga	clúdach éadomhain ó bhosca cairtchláir nó pláta mór
gloine formhéadúcháin láimhe	1	grúpa	trealamh na scoile	féachaint go géar leis na súile amháin, nó gloine formhéadúcháin amháin ag an rang ar fad, á cur timpeall
páipéar garbh le haghaidh sceitsí tapa de rudaí nach féidir a bhogadh	1	grúpa	seomra ranga	cúl bileoige oibre spártha
rudaí atá sa seomra ranga cheana féin (pinn luaidhe, leabhair, málaí, cathaoireacha, an fhuinneog, rudaí déanta as éadach)	1	rang	seomra ranga	tráidire beag de do chuid féin ina bhfuil samplaí d'ábhair a thug tú leat ón mbaile (spúnóg adhmaid, clúdach plaisteach, fáinne eochrach miotail, giota éadaigh, páipéar)

Pointe sábháilteachta

Níl cead dreapadh ar an troscán; níl cead ach féachaint ar ghloine agus ar rudaí ar sheilfeanna arda, mura bhfuil an rud i do lámh agat féin. Coinnigh na bealaí siúil saor; níl cead aon ghloine a chur ar an tráidire comhroinnte mura láimhseálann tú féin í.

Céimeanna teagaisc

- **Cad is ábhar ann?:** Taispeáin peann luaidhe, clúdach plaisteach agus crúca cótaí miotail agus tú ag caint. Ná scríobh ach Ábhar = an stuif as a bhfuil rud déanta, mar aon leis an mbanc sé fhocal. Déan múnú os ard uair amháin: N'fheadar..., Tuaraim gur adhmaid é, Féachaim air agus mothaím é, Sílim... — ansin luaigh gur féidir níos mó ná ábhar amháin a bheith in aon rud amháin.
- **Tóraíocht ábhar:** Cuir na daltaí i ngrúpaí de thart ar cheathrar agus taispeáin limistéar amháin do gach grúpa sula seasann aon duine. Abair na rialacha os ard: fanacht sa limistéar, gan baint ach go réidh le rudaí sábháilte, gan ach féachaint ar ghloine agus ar rudaí ar sheilfeanna arda, gan dreapadh. Siúil timpeall ag fiafraí cén mothú atá ar an rud agus an bhfuil níos mó ná ábhar amháin sa rud céanna. Nuair a thugann daltaí ainm an ruda, athluaigh é mar ainm an ábhair.
- **Rogha gach grúpa ar an tráidire:** Rud amháin is fearr le gach grúpa, sin an méid; caithfidh tusa cead a thabhairt sula mbogtar aon rud. Téann rudaí sábháilte is féidir a bhogadh ar an tráidire comhroinnte; fanann fuinneoga agus doirse mar a bhfuil siad agus déantar sceitse tapa díobh ar pháipéar garbh ina n-ionad. Roghnaigh urlabhraí amháin ó gach grúpa agus athluaigh a n-ábhar in abairt ghearr amháin ionas nach mairfidh an chuid seo níos mó ná cúig nóiméad.
- **Taifead i do dhialann:** Pléigh an leathanach leis na daltaí: trí rud a aimsíodh, agus do gach ceann acu focal ábhair ón mbanc focal ar an gclár, mar aon leis an rud féin mar fhocal nó mar líníocht amháin. Cuir tús le scríbhneoirí atá neamhchinnte leis an rud a roghnaigh a ngrúpa don tráidire. Bí ag éisteacht le stór focal na n-ábhar seachas a bheith ag ceartú an litrithe go dian; is féidir leis an ngrúpa dúshláin an dara hábhar a chur leis i gcás ruda atá déanta as níos mó ná ábhar amháin.
- **Ainmnigh an t-ábhar sin:** Taispeáin na rudaí ar an tráidire ceann ar cheann. Fiafraigh An aontaíonn sibh? agus Cá bhfuil an t-ábhar sin le fáil áit eile inár seomra? Tarraing aird ar an ábhar céanna i rudaí éagsúla agus ar rudaí a bhfuil níos mó ná ábhar amháin iontu. Más mian leat, iarr ó bhéal amháin ar na daltaí ábhair a thabhairt faoi deara sa bhaile — níl aon rud le clóscríobh ná le huaslódáil.

Cad ba cheart a fheiceáil

Ainmneoidh formhór na ndaltaí adhmaid, plaisteach, miotal, gloine, éadach agus páipéar i rudaí laethúla sa seomra ranga agus meaitseálfadh siad ar a laghad trí ábhar le rudaí sa dialann (is leor líníocht don rud). Is toradh láidir é rudaí measctha a aimsiú, mar shampla siosúr (miotail agus plaisteach). Mura ndeir páiste ach cathaoir nó peann luaidhe, athluaigh é mar ainm an ábhair, ag baint úsáide as an mbanc focal ar an gclár.

Míthuisceintí agus idirghabhálacha

- **Ainmníonn na daltaí an rud in ionad an ábhair — Is cathaoir í.** — Dearbhaigh an rud, ansin athluaigh: Sea, cathaoir — agus is é adhmaid an t-ábhar (nó plaisteach/miotal). Treoraigh ar ais iad chuig an mbanc sé fhocal ar an gclár.
- **Is miotal é gach rud crua.** — Cuir peann luaidhe adhmaid nó clúdach plaisteach crua in aice le crúca miotail agus iarr orthu an dá rud a mhothú. Fiafraigh díobh cé acu a mhothaíonn crua, ansin ainmnigh adhmaid, plaisteach agus miotal ionas go dtuigfidh siad nach ionann rud a bheith crua agus é a bheith déanta as miotal.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Meaitseáil na rudaí a aimsítear leis na sé fhocal ar an gclár; cuir tús leis an dialann leis an rud a roghnaigh an grúpa don tráidire; cuir comhpháirtí nó scríobhaí ar fáil agus glac le líníocht amháin in ionad an ruda.	• Dírigh ar thrí ábhar éagsúla a bheith sa dialann agus ar a rá cén mothú atá ar gach rud a aimsítear (crua/bog, mín/garbh, te/fionnuar).	• Déan tóraíocht ar dhá ábhar ar aon rud amháin (mar shampla, siosúr: miotal agus plaisteach) agus breac síos an dá cheann ar líne na dialainne.

Nasc traschuraclaim

Nasc leis an teanga ó bhéal: cleacht an fráma abairte Seo _____. Tá sé déanta as _____ le linn na comhroinnte ag an tráidire.